

Centrul pentru Jurnalism Independent - www.cji.ro

Raport de activitate - 2014

Despre CJI

Centrul pentru Jurnalism Independent este o organizație non-guvernamentală, non-profit care acționează pentru profesionalizarea presei prin păstrarea standardelor jurnalistice și prin dezvoltarea unui mediu echilibrat, onest și responsabil în mass-media.

Centrul pentru Jurnalism Independent militează pentru apărarea libertății de expresie ca drept fundamental al omului și condiție obligatorie a oricărei democrații.

Centrul pentru Jurnalism Independent contribuie la facilitarea dialogului social prin susținerea schimbărilor democratice, prin responsabilizarea factorilor de decizie și prin încurajarea participării active a cetățeanului.

Valorile Centrului pentru Jurnalism Independent

Interesul public

Libertatea de exprimare

Responsabilitatea

Transparența

Profesionalismul

Diversitatea

Ce face CJI:

Proiectele Centrului pentru Jurnalism Independent abordează: libertatea de expresie, liberul acces la informațiile de interes public, etica jurnalistică, profesionalizarea jurnaliștilor și consolidarea formelor asociative ale profesioniștilor de media, eliminarea cenzurii financiare din presă, promovarea presei ca serviciu de interes public, transparența surselor de finanțare ale mass media, etc.

Centrul pentru Jurnalism Independent oferă instruire și asistență profesională jurnaliștilor și organizațiilor de presă din România, organizează cursuri, seminarii, dezbateri, mese rotunde. Peste 10.000 de persoane au beneficiat de cursuri de la înființarea CJI-ului, în 1994.

I. PROGRAME

- ❖ **South East European Partnership for Media Development**, decembrie 2013 – noiembrie 2017

Centrul pentru Jurnalism Independent este coordonatorul internațional al acestui proiect menit să contribuie la creșterea capacității organizațiilor de media de a aborda probleme precum condițiile de muncă ale jurnaliștilor, îmbunătățirea pregătirii lor profesionale și a atitudinii față de activitatea de *advocacy* sau față de promovarea competențelor media (media literacy). În egală măsură, proiectul își propune să ofere informații și să genereze dezbateri despre libertatea de expresie în general, și libertatea presei, în special, contribuind la creșterea participării civice.

SEE Partnership for Media Development este implementat de un consorțiu de organizații de media din **Albania, Bosnia-Herțegovina, Macedonia, Muntenegru, Serbia, Bulgaria și România**. Nu în ultimul rând, proiectul implică și profesioniști de media din Turcia și Kosovo.

Principalele teme abordate sunt: **condițiile de muncă ale jurnaliștilor, educația media** (atât pentru jurnaliști, cât și pentru marele public) și **libertatea de expresie**.

În 2014 au fost constituite echipele de proiect în fiecare țară și a fost abordată prima temă de cercetare – condițiile de muncă ale jurnaliștilor, activitate ce s-a concretizat într-un raport regional și a unei serii de cinci rapoarte naționale.



Proiectul este co-finanțat de Comisia Europeană, prin programul Civil Society Facility, Media Freedom and Accountability, EuropeAid/134613/C/ACT/MULTI



Membri rețelei SEENPM care participă la proiect: Albanian Media Institute, Mediacy Center for Media and Civil Society

Development (BiH), Media Initiatives – Association for Media Development and Promotion of Professional Journalism (BiH), Macedonian Institute for Media (Macedonia), Montenegro Media Institute (Muntenegru), Media Center (Serbia), Media and Reform Centre Nis (Serbia), Media Development Center (Bulgaria).

- ❖ **Monitorizarea cheltuielilor cu publicitatea din proiectele europene – experiența României** – octombrie 2013 – august 2014

Prin acest program, Centrul pentru Jurnalism Independent și-a propus îmbunătățirea monitorizării bugetelor de publicitate și vizibilitate în cazul proiectelor finanțate din fonduri europene. CJI a elaborat o metodologie de monitorizare ce înglobează experiența în domeniu a principalilor actori interesați: autoritățile care administrează fonduri europene, mass-media, autorități anti-fraudă,

organizații ale societății civile. Metodologia permite un control lesnicios asupra legalității și oportunității cheltuirii acestor linii bugetare obligatorii în orice proiect european.

Metodologia astfel dezvoltată a fost aplicată la monitorizarea unor proiecte europene derulate în anul 2012, în România, Macedonia și Republica Moldova. La finalul proiectului, experții au comparat rezultatele și au făcut un schimb de experiență pentru perfecționarea metodologiei și a aplicării ei curente.



Raportul realizat relevă că Uniunea Europeană este principalul cumpărător de publicitate din România, cu achiziții de peste 70 milioane de euro, derulate în proiecte cu finanțare nerambursabilă din fonduri structurale și de coeziune. Ele reprezintă peste 90% dintre fondurile de publicitate publică din România în 2013. Raportul de monitorizare a alocării bugetelor de publicitate din fondurile europene în anul 2013, în limba română este disponibil [aici](#).

Acest program a fost susținut de Uniunea Europeană prin programul Hercule II (2007 – 2013), implementat de Comisia Europeană. Programul a fost creat cu scopul de a promova activități menite să combată fraudă ce afectează interesele economice ale UE, cum ar fi contrabanda cu țigări sau produsele falsificate.

(Pentru mai multe informații accesați: http://ec.europa.eu/anti_fraud/about-us/funding/index_en.htm). Conținutul acestui anunț reflectă opinia autorului, iar Comisia Europeană (OLAF) nu este răspunzătoare pentru modul în care informația ar putea fi utilizată.



❖ **Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă pe agenda publică – octombrie 2013 – mai 2014**

Proiectul a promovat aplicarea în România a principiilor *Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership/OGP)*, prin creșterea nivelului de informare a jurnaliștilor și a viitorilor jurnaliști, pentru o mai bună monitorizare a respectării de către autoritățile române – centrale și locale – a angajamentelor asumate prin acest parteneriat. De asemenea, proiectul și-a propus să stimuleze folosirea informațiilor publice disponibile de către beneficiari (mass-media, comunitățile de afaceri, organizațiile societății civile etc).

Proiectul a inclus întâlniri cu jurnaliști din media locale, studenți și reprezentanți ai mediului de afaceri sau ai ONG-urilor, în cadrul cărora au fost prezentate: parteneriatul, angajamentele asumate de România, exemple de bune practici, precum și instrumente simple, dar eficiente pentru a monitoriza gradul de acces și de folosire a informațiilor publice disponibile publicului. Întâlnirile au avut loc în Galați, Iași, Botoșani, Târgu Mureș, Timișoara și Craiova.

Proiectul *Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă pe agenda publică* a fost finanțat de **Ambasada Statelor Unite la București**, prin programul Small Grants, și de **IFEX**.

❖ **Competențe media și de advocacy pentru liceeni în lupta împotriva discriminării și a discursului instigator la ură în presă, aprilie 2014 – iunie 2015**



Proiectul promovează toleranța și incluziunea și dezvoltă competențe media ce le permit liceenilor să recepteze critic discursul mediatic și să manifeste o prezență responsabilă în spațiul public. Implementat de [Centrul pentru Jurnalism Independent](#) (CJI) în parteneriat cu organizația norvegiană [Norsensus Mediaforum](#) – proiectul se adresează unui număr de peste 200 de liceeni, profesori de liceu, jurnaliști, bloggeri și activiști ai societății civile din 10 orașe ale

României (Alexandria, Babadag, Bistrița, Botoșani, București, Craiova, Focșani, Galați, Slobozia, Târgu Mureș).

Participanții au dobândit competențe media ce le permit atât să identifice și să respingă discursul instigator la ură și atitudinea discriminatoare în presă, cât și să se comporte în mod responsabil în calitate de “generatori de conținut online”. Elevii au fost familiarizați cu teme precum drepturile

omului, discriminare / anti-discriminare, rolul presei într-o societate democratică sau libertate de expresie și au învățat cum să planifice și să pună în practică campanii de *advocacy*. Cursurile pentru liceeni au fost dublate de cele pentru profesori, jurnaliști, bloggeri și reprezentanți ai societății civile din orașele incluse în proiect.



În luna septembrie, a fost organizat la Busteni un seminar dedicat cadrelor didactice, cu scopul de a le familiariza cu temele studiate de elevi la cursurile susținute în perioada mai – iulie a.c., în acest fel facilitând relația profesor elev în perioada pregătirii proiectelor de campanii de *advocacy*. Seminarul s-a bucurat de prezența lui **Heidi Biseth**, profesoară la Buskerud University College, Oslo. În paralel, elevii au participat la un curs de *Vizualizare a informației pentru campanii publice*, susținut de experții organizației RISE Project. În perioada octombrie - noiembrie, elevii au pregătit 13 proiecte pentru campanii de *advocacy*, cu ajutorul profesorilor, jurnaliștilor și activiștilor societății civile. Cele trei campanii declarate câștigătoare de către un juriu româno-norvegian urmează să fie puse în practică în 2015.

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România.



❖ **Consolidarea Convenției Organizațiilor de Media**, august 2014 – noiembrie 2015



Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) implementează, în parteneriat cu CENTRAS, proiectul Consolidarea Convenției Organizațiilor de Media (COM). Proiectul își propune să sprijine creșterea capacității organizațiilor profesionale ale jurnaliștilor de a susține interesul moral și legal al breslei și – în egală măsură – al publicului, în condițiile unei piețe profund marcate de probleme economice și de erodarea încrederii în mass-media. Experții CJI se vor întâlni cu jurnaliști și reprezentanți ai organizațiilor de media

din România pentru a realiza o analiză de nevoi, ce va sta la baza strategiei COM pentru următorii ani. Experți de la CJI vor încerca să identifice câte organizații profesionale ale jurnaliștilor sunt active și câte își doresc să se implice în activitatea COM.

De asemenea, se vor organiza și trei întâlniri ale membrilor actuali sau potențiali ai COM, ce vor facilita participarea jurnaliștilor la formularea și implementarea politicilor publice referitoare la mass-media. În cadrul acestor întâlniri vor avea loc și sesiuni de training pe teme legate de condițiile de muncă în presă, cadrul legal, copyright, standarde profesionale etc.

Convenția Organizațiilor de Media s-a născut în 2002, din dorința de a oferi mai multă vizibilitate și putere de negociere profesioniștilor din mass-media. COM este o coaliție informală de asociații de jurnaliști, de alți profesioniști din mass-media, sindicate și organizații patronale care au identificat linii de acțiune comune pentru consolidarea sectorului mass-media din România și promovarea intereselor de grup ale breslei. Coordonarea COM și secretariatul tehnic au fost asigurate de CJI și ActiveWatch.

De la înființarea sa, COM a derulat întâlniri sau conferințe pe teme apropiate de obiectivele sale și a reacționat atunci când principiile sale fundamentale au fost în pericol. Cel mai important rezultat al activității COM rămâne elaborarea și adoptarea celor două documente de auto-reglementare, Statutul Jurnalistului și Codul Deontologic al COM, în iulie 2004. Ulterior (2009) COM a fost factorul motrice în elaborarea și adoptarea Codului Deontologic unificat, care sintetizează prevederile a peste 15 documente de auto-reglementare diferite.

Codul deontologic unificat poate fi consultat la <http://www.cji.ro/?p=2263>.

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România.



❖ **Implicare civică prin teatru social**, noiembrie 2014 – iunie 2015

Peste 200 de elevi din Galați, Brăila, Focșani și Slobozia descoperă informații despre implicarea civică prin intermediul teatrului social, într-un proiect implementat de Centrul pentru Jurnalism (CJI), în parteneriat cu trupa *Social Act Theatre* (SAT) din Galați.

Proiectul promovează participarea civică în rândul tinerilor și își propune dezvoltarea unui instrument atractiv pentru activitățile extra-curriculare ale elevilor de liceu. SAT va scrie o scurtă piesă de teatru, pornind de la o temă importantă pentru adolescenți și o va juca în șase licee din orașele incluse în proiect. La finalul piesei, experții de la CJI, împreună cu actorii Trupei SAT, vor discuta cu adolescenții despre felul în care tinerii pot găsi soluții nonconformiste la problemele cu care se confruntă comunitatea lor. Piesa de teatru va putea fi folosită și în cadrul orelor de dirigenție, sub forma unor jocuri de rol.

Proiectul “*Educație civică prin teatru social*” este realizat cu sprijinul financiar al Fondului pentru Inovare Civică, program finanțat de Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, sponsorizat de Raiffeisen Bank, administrat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile “.



❖ **Dezvoltarea capacității de monitorizare a bunei guvernări prin Alianța pentru o Românie Curată**, aprilie 2014 – martie 2016



Prin proiectul “*Dezvoltarea capacității de monitorizare a bunei guvernări prin Alianța pentru o Românie Curată*” Societatea Academică din România împreună cu Centrul pentru Jurnalism Independent, Asociația Pro.Do.Mo, Asociația Salvați Bucureștiul și organizația Vellenes Fellesorganisasjon (Norvegia) își propun să extindă activitatea de monitorizare a bunei guvernări desfășurată prin portalul Alianței pentru o Românie Curată (www.romaniacurata.ro). Acesta este cel mai extins program de acest gen al societății civile din România. Scopul ARC este creșterea transparenței, receptivității și responsabilizării autorităților publice la toate nivelurile, măsurabile prin indicatori și indecși dezvoltați de către SAR începând cu anul 2000, care permit deja aprecierea evoluției de la an la an, precum și reducerea corupției prin creșterea capacității de control a societății asupra autorităților alese și nealese.

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România.



❖ Media Sustainability Index –



Foto: Viața Liberă, Galați

Din 2001 CJI este coordonatorul local al acestui document elaborat de către International Research & Exchanges Board (IREX) în cooperare cu United States Agency for International Development (USAID). Scopul programului este de a oferi o analiză detaliată a situației presei în 80 de țări. În decembrie 2014, optsprezece jurnaliști, reprezentanți ai instituțiilor statului, ai unor asociații și organizații de presă s-au reunit într-un focus grup ale cărui concluzii vor fi incluse în Raportul pe 2014 (disponibil [aici](#)).

❖ Romii – acasă în Europa, noiembrie 2012 – octombrie 2014

Programul *Romii – acasă în Europa* și-a propus să aducă în atenția publicului problemele cu care se confruntă romii în Europa, în încercarea de a combate discriminarea și de a favoriza incluziunea socială a acestei etnii. În continuarea celor două ediții de succes ale programului *Colorful but Colorblind*, (2010, 2011), la care au participat cincizeci de jurnaliști - în mare parte de etnie roma, acest program a reunit șapte organizații de media, de învățământ sau care promovează drepturile romilor, din Bulgaria, Cehia, România, Slovacia, Ungaria și din Statele Unite ale Americii. Unul dintre scopurile principale ale proiectului a fost realizarea unor filme documentare. Programul a pus accent pe utilizarea tehnicilor multimedia și pe îmbunătățirea cunoștințelor profesionale ale jurnaliștilor în vederea combaterii prejudecăților și stereotipurilor.

În primul an de proiect, principalele activități au inclus: o sesiune de pregătire la București și Praga, pregătirea materialului / documentarea și realizarea filmului [Our Dream](#). Echipa de jurnaliști din România (Oana Dan, Elena Stan, Dan Bacan și Silviu Panaite), sub conducerea jurnalistului american Travis Fox, a realizat documentarul [Poveste despre două sate](#) (2013).

În 2014, jurnaliștii Dan Bacan și Petru Zoltan și producătoarea Kelly Whallen au realizat filmul [Without a Home](#) – dedicat evacuării abuzive a unui grup de romi din Eforie Sud, în toamna lui 2013.



Ambele pelicule au fost prezentate public în octombrie 2014, în cadrul unui eveniment găzduit de Frontline Club – The Institute, București. Vizionarea a fost urmată de o dezbatere la care au participat numeroși jurnaliști și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale ce promovează respectarea drepturilor omului. Proiectul a fost implementat de Transitions Online (TOL) – organizație de media cu sediul la Praga – în cooperare alături de Center for Independent Journalism, (Budapesta), Media Development Center (Sofia), Romea (Praga) Memo 98 (Bratislava), Centrul pentru Jurnalism Independent (București) și School of Communication, University of Miami.



Proiectul a fost co-finanțat de Comisia Europeană prin Programul *Drepturi Fundamentale și Cetățenie*.

❖ **Be European Parliament Part - BeEPart**, septembrie 2013 – iunie 2015

Be-EPart se adresează, în primul rând, jurnaliștilor și cadrelor didactice care, în calitatea lor de multiplicatori de informație, contribuie la creșterea gradului de cunoaștere și înțelegere a mecanismelor de funcționare a Parlamentului European în rândul cetățenilor. Nu în ultimul rând programul și-a propus să amplifice interesul față de această instituție europeană și să sporească gradul de participare civică, acordând o atenție specială alegerilor pentru PE din 2014. Activitățile programului au inclus: dezvoltarea unor module de pregătire și organizarea unei serii de cursuri pentru ambele categorii de beneficiari, elaborarea unor materiale destinate profesorilor și jurnaliștilor.

România este prezentă în consorțiul Be-EPart prin două organizații: Universitatea *Vasile Alecsandri* din Bacău și Centrul pentru Jurnalism Independent din București. Ceilalți parteneri sunt: Conti Editore (Italia), Idil Halk Egitim Merkezi (Turcia), Aihmi Mi Kerdoskopiki Etairia (Grecia), Sonhos para sempre (Portugalia), European Learning Network (Marea Britanie)



BeEpart este co-finantat de Programul Grundtvig – Parteneriate pentru Invatare al Uniunii Europene.

II. **Alte activități:**

Advocacy: CJI a desfășurat o intensă activitate de *advocacy* pe teme precum:

libertatea de expresie, legislația care vizează presa, transparența și responsabilitatea instituțiilor publice, achizițiile publice, buna guvernare (inclusiv problemele de etică a bunei guvernări), educația (accesul la educație, educația civică, etica în mediul academic).

CJI este preocupat și de problema accesului la sănătate și felul în care aceasta este reflectată de presă, de reglementarea Internetului și a comunicării electronice CJI este membru al *Alianței România Curată* – o alianță informală a mai multor organizații neguvernamentale care promovează buna guvernare, pe al cărei website sunt disponibile materiale ce monitorizează activitatea autorităților publice.

Împreună cu Active Watch – Agenția de Monitorizare a Presei, CJI coordonează activitatea Convenției Organizațiilor de Media (COM) ce reunește peste 20 de organizații și asociații de media din întreaga țară.

Alături de alte organizații neguvernamentale, CJI a reacționat ori de câte ori drepturile și libertățile fundamentale au fost încălcate sau amenințate. Secțiunea dedicată activității de [Advocacy](#) pe site-ul Centrului pentru Jurnalism Independent – ilustrează detaliat luările de poziție ale organizației în decursul anului 2014. Principalele teme care au detreminat reacția CJI-ului, alături de alte organizații ale societății civile, au fost: legile securității cibernetice, înregistrarea cartelelor pre-pay, funcționarea Consiliului Național al Audiovizualului, procesul de revizuire a Constituției.

Rețele sociale: Pagina de [Facebook](#) – ce numără peste 6000 membri - a intensificat prezența online a CJI-ului. La aceasta se adaugă pagina de web (www.cji.ro)

EVENIMENTE

❖ Seratele jurnalistice

În noiembrie a debutat seria de întâlniri numită *Seratele jurnalistice* – un proiect realizat, în parteneriat, de către Universitatea Hyperion din București, Centrul pentru Jurnalism Independent și Asociația pentru Dezvoltarea Profesională a Tinerilor și Educație Alternativă.

Seratele își propun să aducă în fața studenților la Jurnalism, gazetari cu experiență, oameni din presă care și-au păstrat de-a lungul timpului valorile morale și își respectă profesia, astfel ca viitorii jurnaliști să înțeleagă ce înseamnă o presă de calitate și ce le rezervă viitorul.



Primii invitați au fost **Luca Niculescu**, redactor-șef la Radio France International România și realizator la Digi24 (noiembrie) și **Vlad Mixich**, jurnalist, Hotnews.



❖ Premiul de excelență pentru proiecte media în domeniul sănătății



Pentru al doilea an consecutiv, Centrul pentru Jurnalism Independent a fost laureat al Galei Premiilor medicalmanager.ro. În cadrul ceremoniei desfășurate la București în 9 decembrie, CJI a primit *Premiul de Excelență pentru Proiecte Editoriale în Domeniul Sănătății*. Distincția i-a fost acordată pentru un proiect dedicat unei teme majore a zilelor noastre, Hepatita C, și a rolului pe care jurnaliștii îl pot avea în reflectarea corectă și eficientă a acestei probleme de sănătate publică.

Gala Premiilor de Excelență Medicalmanager.ro a fost organizată de [Portalul Național MedicalManager.ro](#), alături de **Oameni și Companii și Comisia Națională de Acreditare a Spitalelor (CONAS)**.

❖ **Coaliția pentru o presă curată**

Coaliția pentru o presă curată (CPC) a fost inițiată de Societatea Academică Română, alături de Centrul pentru Jurnalism Independent și Active Watch, în condițiile în care există suspiciuni că diverse publicații sunt folosite de proprietarii lor în bătălia politică. Un acționariat și surse de finanțare obscure pot pune sub semnul întrebării independența editorială.

CPC a propus ca fiecare publicație să adere la un set minim de principii. De exemplu, să publice pe site-ul propriu acționariatul instituției respective, sursa fondurilor ce o finanțează, datoriile pe care le are și cine sunt plătitorii săi principali de reclame. Un asemenea demers ar constitui un prim pas către o Coaliție pentru o Presă Curată.